

UZASADNIENIE

Powód G. O. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Bank S.A. kwoty 2687 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 26 stycznia 2016 do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając powództwo powód wskazał, że w dniu 17 grudnia 2014 r. zawarł z poprzednikiem prawnym pozwanego umowę kredytu nr (...). Zgodnie z § 7 pkt 6 umowy kredytobiorca mógł dokonać wcześniejszej spłaty całości lub części kredytu. W przypadku spłaty całości kredytu przed terminie określonym w umowie – całkowity koszt ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby kredytobiorca poniósł je przed datą spłaty. Z uwagi zatem, że powód spłacił kredyt przed terminie, tj. po 13 miesiącach z 42 miesięcy planowanych, kwota dochodzona pozwem stanowi 29/42 kosztów kredytu, które wyniosły 3 891,62 zł (pozew k. 2-5).

W dniu 20 grudnia 2016 r. Referendarz Sądowy Sądu Rejonowego w Łukowie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie I Nc 1269/16, w którym zasądził od pozwanego (...) Banku S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda kwotę 2 687 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 26 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 642 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (nakaz zapłaty k. 19).

W skutecznie wniesionym sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wskazał, że po dokonaniu całkowitej spłaty kredytu w dniu 26 stycznia 2016 r. dokonał rozliczenia rachunku i zwrócił powstałą nadpłatę w wysokości 336,04 zł na rachunek pozwanego. Wskazał ponadto, że prowizja za udzielenie kredytu nie podlega obniżeniu i zwrotowi na skutek wcześniejszej spłaty kredytu, a to dlatego, że jest pobierana za konkretną, jednorazową czynność, jaką jest udzielenie kredytu. Obowiązek obniżenia całkowitego kosztu kredytu odnosi się wyłącznie do kosztów rozłożonych w czasie, tj. odsetek, kosztów zabezpieczenia lub ubezpieczenia kredytu, opłaty za prowadzenie rachunku bankowego założonego do obsługi kredytu. Prowizja zaś nie zależy od okresu kredytowania. W niniejszej sprawie w ocenie pozwanego jedynymi kosztami, które dotyczą okresu, o które skrócono czas obowiązywania umowy są odsetki, niemniej wcześniejsza całkowita spłata kredytu nie wiąże się ze zwrotem odsetek, gdyż takowe nie zostały naliczone (sprzeciw od nakazu zapłaty k. 31-34).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 grudnia 2014 r. pomiędzy (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w G. (obecne (...) Bank S.A. z siedzibą w W.) a G. O. została zawarta umowa kredytu gotówkowego nr (...), mocą której bank udzielił kredytobiorcy kredytu gotówkowego w wysokości 6 277,46 zł, przy czym na kwotę tę składały się: kwota kredytu w wysokości 4 000 zł, prowizja od udzielonego kredytu w wysokości 1946,01 zł oraz 331,45 zł z tytułu pokrycia kosztów objęcie ochroną ubezpieczeniową kredytobiorcy. Zgodnie z § 4 ust. 3 umowy całkowity koszt kredytu wyniósł 3 891,62 zł i oprócz prowizji i ubezpieczenia na kwotę tę składała się również opłata operacyjna za obsługę kredytu, tj. 10 zł miesięcznie oraz odsetki umowne za cały okres kredytowania, tj. 1 194,16 zł. Całkowita kwota do zapłaty, tj. suma całkowitej kwoty kredytu i całkowitego kosztu kredytu wyniosła 7 891,62 zł. G. O. zobowiązał się do spłaty udzielonego kredytu wraz z należnymi opłatami, prowizjami i odsetkami umownymi w 42 ratach kapitałowo-odsetkowych (ratach kredytu), płatnych do 26 dnia każdego miesiąca, z zastrzeżeniem, że termin płatności pierwszej raty przypada na dzień 26 stycznia 2015 r. Wysokość każdej raty określono na 187,90 zł, za wyjątkiem ostatniej raty w wysokości 187,72 zł. Stosownie do § 7 ust. 7 umowy w przypadku wcześniejszej spłaty części kredytu bank miał obniżyć całkowity koszt kredytu, przypadający na pozostały okres obowiązywania umowy i kwotę wynikającą z tego obniżenia rozliczyć na koniec okresu kredytowania, odpowiednio pomniejszając wysokość ostatniej raty spłaty lub skracając okres kredytowania. Ustalona w umowie wysokość kwoty spłaty i terminy spłat miały pozostać nadal obowiązujące, chyba że kredytobiorca złoży wniosek o inny sposób lub termin rozliczenia (umowa nr (...) k. 8-9).

Zgodnie z dyspozycją G. O. kwota 4 000 zł miała zostać przelana na rachunek powoda o nr PL (...) w banku Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa w S. (dyspozycja uruchomienia kredytu k. 10).

G. O. dokonał następujących spłat kredytu:

- w dniu 26 stycznia 2015 r. wpłata raty w wysokości 187,90 zł;
- w dniu 25 lutego 2015 r. wpłata raty w wysokości 187,90 zł;
- w dniu 25 marca 2015 r. wpłata raty w wysokości 187,90 zł;
- w dniu 27 kwietnia 2015 r. wpłata raty w wysokości 187,90 zł;
- w dniu 26 maja 2015 r. wpłata raty w wysokości 187,90 zł;
- w dniu 16 czerwca 2015 r. wpłata raty w wysokości 187,90 zł;
- w dniu 27 lipca 2015 r. wpłata raty w wysokości 187,90 zł;
- w dniu 24 sierpnia 2015 r. wpłata raty w wysokości 200 zł;
- w dniu 25 września 2015 r. wpłata raty w wysokości 200 zł;
- w dniu 27 października 2015 r. wpłata raty w wysokości 200 zł;
- w dniu 25 listopada 2015 r. wpłata raty w wysokości 200 zł;
- w dniu 28 grudnia 2015 r. wpłata raty w wysokości 200 zł;
- w dniu 25 stycznia 2016 r. wpłata raty w wysokości 200 zł;
- w dniu 25 stycznia 2016 r. wpłata kwoty 4823 zł;

tj. łącznie 7338,30 zł (okoliczności bezsporne, potwierdzenia wpłat k. 21-28)

Pismami z dnia 9 marca 2016 r., 29 lipca 2016 r. powód wezwał (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w G. do rozliczenia umowy kredytu nr (...) z dnia 17 grudnia 2014 r. w związku z całkowitą spłatą kredytu w dniu 25 stycznia 2016 r. (pisma wraz z potwierdzeniami odbioru k. 14-18).

Pismem z dnia 16 września 2016 r. powód wezwał (...) Bank S.A. z siedzibą w W. do rozliczenia umowy kredytu nr (...) z dnia 17 grudnia 2014 r. w związku z całkowitą spłatą kredytu w dniu 25 stycznia 2016 r. (pismo wraz z potwierdzeniem odbioru k. 13).

Pismem z dnia 18 października 2016 r. G. O. wezwał (...) Bank S.A. z siedzibą w W. do zapłaty kwoty 3 200 zł tytułem zwrotu kosztów kredytu nr (...) z dnia 17 grudnia 2014 r. na podstawie § 7 pkt 6 z uwagi na wcześniejszą spłatę kredytu – w terminie 7 dni od otrzymania pisma pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego (ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty k. 20).

Pismem z dnia 26 października 2016 r. (...) Bank S.A. z siedzibą w W. poinformował pełnomocnika powoda, że w dniu 26 stycznia 2016 r. został całkowicie rozliczony i zamknięty rachunek kredytowy nr (...), służący do obsługi umowy nr (...). W wyniku rozliczenia rachunku powstała nadpłata 336,04 zł, która dnia 26 stycznia 2016 r. została przekazana na rachunek nr (...), wobec czego rachunek kredytowy został rozliczony prawidłowo, a bank nie znajduje podstaw do uznania reklamacji (pismo z dnia 26 października 2016 r. k. 19).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o złożone w toku postępowania dokumenty, których moc dowodowa nie była kwestionowana przez strony i nie budziła wątpliwości Sądu oraz na podstawie twierdzeń stron przyznanych wprost i niezaprzeczonych przez stronę przeciwną, na podstawie art. 229 k.p.c. i 230 k.p.c.

Nieprzydatna do dokonania ustaleń faktycznych była załączona do sprzeciwu od nakazu zapłaty opinia prawna. Przedstawiona opinia stanowiła bowiem dokument prywatny, mogący być wyłącznie dowodem tego, że osoby, które ją podpisały, złożyły oświadczenie zawarte w tym dokumencie (art. 245 k.p.c.). Treść oświadczenia zawartego w opinii prywatnej nie jest objęta domniemaniem zgodności z prawdą zawartych w nim twierdzeń (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2010 r. wydane w sprawie o sygn. akt I CSK 57/10 Lex nr 688611).

W istocie stan faktyczny nie był w niniejszej sprawie sporny, zaś osią sporu były jedynie zagadnienia stricte prawne, tj. wysokość kosztów kredytu podlegających proporcjonalnemu zwrotowi wskutek wcześniejszej spłaty kredytu. Kwestie te – jako że sprowadzają się do analizy prawnej – będą stanowić przedmiot dalszych rozważań.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Powód wywodził swe żądanie z zawartej w dniu 17 grudnia 2014 roku z poprzednikiem prawnym pozwanego umowy kredytu gotówkowego nr (...), domagając się proporcjonalnej redukcji kosztów kredytu w związku z przedterminową spłatą.

Zastosowanie do wskazanej umowy znajdują unormowania ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umowy. Zgodnie z art. 3 u. k.k. Przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się także umowę o kredyt niezabezpieczony hipoteką, który jest przeznaczony na remont domu albo lokalu mieszkalnego, w tym w wysokości większej niż wysokość określona w ust. 1.

Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności:

- 1) umowę pożyczki;
- 2) umowę kredytu w rozumieniu przepisów prawa bankowego;
- 3) umowę o odroczeniu konsumentowi terminu spełnienia świadczenia pieniężnego, jeżeli konsument jest zobowiązany do poniesienia jakichkolwiek kosztów związanych z odroczeniem spełnienia świadczenia;
- 4) umowę o kredyt, w której kredytodawca zaciąga zobowiązanie wobec osoby trzeciej, a konsument zobowiązuje się do zwrotu kredytodawcy spełnionego świadczenia;
- 5) umowę o kredyt odnawialny.

Powód wywodzi swe roszczenie z treści § 7 ust. 7 umowy, zgodnie z którym w przypadku wcześniejszej spłaty części kredytu bank obniży całkowity koszt kredytu, przypadający na pozostały okres obowiązywania umowy i kwotę wynikającą z tego obniżenia rozliczy na koniec okresu kredytowania, odpowiednio pomniejszając wysokość ostatniej raty spłaty lub skracając okres kredytowania. Powyższy zapis znajduje odzwierciedlenie w art. 49 u.k.k., zgodnie z którym w przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą. Przepis ten obejmuje swoim zakresem całkowity koszt kredytu.

Definicja całkowitego kosztu kredytu zawarta została z kolei w art. 5 pkt 6 tej ustawy i zgodnie z tym przepisem obejmuje: wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności:

a) odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz

b) koszty usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach,

- z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta;

Wyżej przywołane przepisy stanowią implementację prawa unijnego, a konkretnie art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. 133 z 22.5.2008, s. 66-92 z późn. zm.; dalej: dyrektywa), z którego wynika, że „Konsument ma prawo w każdym czasie spłacić w całości lub w części swoje zobowiązania wynikające z umowy o kredyt. W takich przypadkach jest on uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy”

Zgodnie z regułami wykładni nie sposób uznać, by art. 49 ust. 1 ustawy wyłączał możliwość obniżenia jakichkolwiek kosztów określonych w art. 5 pkt 6 ustawy. Jedyne wyjątek polega na tym, że obniżenie kosztów ma charakter proporcjonalny w tym sensie, że ograniczone jest do okresu od dnia faktycznej spłaty do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie. Jeśli intencją ustawodawcy byłoby różnicowanie możliwości obniżenia kosztu kredytu w zależności od tego jaki charakter ma ten koszt i w jakim czasie został poniesiony, znalazłoby to wyraz w treści przepisu. Tymczasem ustawa nie różnicuje kosztów na te, których wysokość została rozłożona w czasie oraz koszty, których wysokość jest stała i pobierana jednorazowo. Wręcz przeciwnie z przepisu wynika, że wolą ustawodawcy było ustanowienie proporcjonalnej redukcji całkowitego kosztu kredytu – niezależnie od tego, kiedy ten koszt został poniesiony przez kredytobiorcę. Powyższe pozostaje w zgodzie z dyrektywą, która przecież jasno wskazuje, że obniżce podlegają nie tylko odsetki, ale również wszelkie pozostałe koszty, mieszczące się w definicji całkowitego kosztu kredytu.

Podsumowując należy stwierdzić, że zarówno wykładnia literalna, jak i wykładnia celowościowa prowadzą do wniosku, że art. 49 ust. 1 ustawy należy rozumieć w ten sposób, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu następuje obniżenie wszystkich możliwych kosztów kredytu, niezależnie od ich charakteru, z tymże wyjątkiem, iż redukcja ta ma charakter proporcjonalny w tym sensie, że odnosi się do okresu od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie.

Zgodnie z zawartą umową kredytu gotówkowego nr (...) całkowity koszt kredytu obejmował prowizję od udzielonego kredytu, opłatę z tytułu pokrycia kosztów objęcie ochroną ubezpieczeniową, opłatę operacyjną za obsługę kredytu oraz odsetki umowne za cały okres kredytowania. Na próżno w treści umowy szukać zapisów różnicujących całkowity koszt kredytu na koszty stałe oraz koszty rozłożone w czasie oraz precyzujących ich wysokość. Co istotne postanowienia umowy również nie zawierają zapisu, który by wyłączał przedmiotowo możliwość obniżenia jakichkolwiek kosztów, w tym prowizji. Z resztą taki przepis w świetle wyżej poczynionych rozważań byłby niezgodny z ustawą, tj. cytowanym art. 49 u.k.k., a jako nieważny nie wiązałby stron.

W tym stanie rzeczy uznać należało, że bank na podstawie § 7 ust 7 umowy oraz art. 49 u.k.k. zobowiązany był do proporcjonalnego obniżenia wszystkich kosztów kredytu, które w niniejszej sprawie wyniosły 3 338,30 zł (7 338,30 zł [kwota spłacona przez powoda] – 4000 zł [kwota kredytu]), a nie jak wynika z umowy 3.891,62 zł.

Mając zaś na uwadze, że kredyt został spłacony w 13-tym miesiącu trwania umowy zawartej na okres 42 miesięcy, zatem powodowi przysługuje redukcja całkowitych kosztów kredytu za okres od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie, tj. za okres 29 miesięcy, tj. w wysokości 2305,01 zł. (29/42 x 3 338,30 zł).

Co do twierdzeń pozwanego, że pozwany zwrócił powodowi powstała nadpłatę w wysokości 336,04 zł, to wskazać należy, że fakt ten nie został wykazany, a powód mu stanowczo zaprzeczał. Pozwany co prawda przywołał na tę okoliczność historię rachunku bankowego nr (...) z dnia 26 stycznia 2016 r., niemniej z rachunku tego nie wynika by wskazana kwota została przekazana powodowi. Z pisma skierowanego do powoda pozwany poinformował, że nadpłata w kwocie 336,04 zł dnia 26 stycznia 2016 r. została przekazana na rachunek nr (...). Tymczasem ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że bank dokonywał wszelkich rozliczeń z pozwanym, w tym przełał kwotę kredytu - na rachunek PL (...) w banku Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa w S. – zgodnie z dyspozycją powoda. W dodatku zgodnie z twierdzeniami powoda – rachunek nr (...) nie należy do niego, wobec czego bank odmówił mu wypłaty środków pieniężnych z tego konta. Niezależnie od powyższego, to na pozwanym spoczywał ciężar udowodnienia faktów, z których wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.), a obowiązku temu w tym zakresie pozwany nie podolał.

Kierując się przedstawioną argumentacją i przywołanymi przepisami prawnymi, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.305,01 zł, a dalej idące żądanie oddalił.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Opóźnienie w spełnieniu świadczenia powstaje, jeżeli dłużnik nie spełnia go w czasie właściwym. Zgodnie z § 7 pkt 6 umowy bank miał dokonać rozliczenia kredytu w terminie 14 dnia od dnia dokonania całkowitej spłaty. Wobec treści żądania powoda należało zasądzić odsetki ustawowe od dnia 26 stycznia 2016 do dnia zapłaty.

O kosztach procesu, Sąd orzekł w pkt 3 wyroku w oparciu o zasadę stosunkowego ich rozdzielenia przewidzianą w art. 100 k.p.c. - zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań poniesione przez strony koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone - mając na względzie dysproporcję w zakresie poniesionych przez obie strony kosztów. Powód ostał się ze swym żądaniem w 85,78 % (2.305,01 zł z 2687 zł), toteż jego przegrana wyniosła 14,22 %.

Powód poniósł w niniejszej sprawie koszty procesu w łącznej kwocie 1 167 zł, na które złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 250 zł, wydatki opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego będącego radcą prawnym w kwocie 900 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za radców prawnych. Na koszty pozwanego w łącznej kwocie 917 zł składało się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego będącego radcą prawnym w kwocie 900 zł, ustalone na podstawie przywołanego wyżej rozrządzenia, oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

W niniejszej sprawie powoda obciążała kwota 130,40 zł (14,22 % z 917 zł), zaś pozwanego kwota 1001,05 zł (85,78 % z 1167 zł). Dokonując wzajemnej kompensaty kosztów, zasądzeniu na rzecz powoda od pozwanego powinna podlegać kwota 870,65 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w wyroku.

W., dnia 22 sierpnia 2017 r.

SSR Dominika Podpora

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem proszę doręczyć pełnomocnikom stron.